

MEDNARODNO POSVETOVANJE O POŽARNI VARNOSTI V CESTNIH PREDORIH

International Conference on Fire Safety in Road Tunnels

Jasmina Karba*

Povzetek

Leta 1999 se je po dveh hudih nesrečah v cestnih predorih povečalo zanimanje za varnost tovrstnih objektov. V Sloveniji obratuje že več cestnih predorov, njihovo število pa se bo z izgradnjo novih avtocest še povečalo. Temeljna naloga lastnikov objektov, ki s svojim obratovanjem predstavljajo tveganje za zdravje in varnost ljudi, je skrb za varnost obratovanja. Mednarodno posvetovanje je obravnavalo le en vidik varnega obratovanja: požarno varnost.

Abstract

The safe operation of road tunnels has become a primary concern after two major accidents - fires in road tunnels occurred in 1999. In Slovenia the number of operating road tunnels will increase with the construction of new motorways. The safe operation of establishments such as road tunnels, which pose a risk to human health and safety, is primarily the responsibility of road tunnel owners. The international seminar presented in the article focused on one aspect of safe operation: fire safety in road tunnels

Število nesreč v cestnih predorih niha od nekaj na leto do ene v nekaj letih. Statistika nesreč kaže, da najhujše posledice za sabo puščajo požari v predorih. Manjši požari so ponavadi posledica tehničnih napak na vozilih, večji požari pa so posledica trčenja dveh ali več vozil. Posledice požarov so zelo hude, kadar so v nesrečah udeležena vozila, ki prevažajo nevarne snovi ali snovi, ki povečujejo požarno obremenjenost predora.

Pri obratovanju tovrstnih objektov je tveganje nesreče zmeraj prisotno. Zagotavljanje varnega obratovanja je temeljna naloga lastnika oziroma upravitelja tovrstnega objekta. Na varno obratovanje pa vplivajo tudi pristojni organi, ki s predpisi in nadzorovanjem njihovega izvajanja prispevajo svoj delež k varnemu obratovanju, reševalne službe za ukrepanje ob morebitnih nesrečah v predorih in ne nazadnje tudi uporabniki predorov, ki lahko s svojim ravnanjem bistveno povečajo ali zmanjšajo tveganje za svoje zdravje in življenje oz. premoženje.

V preteklosti so bile prav nesreče mejniki za uvajanje varnejših tehnologij in postopkov ravnanja v varnostno zahtevnih objektih oziroma so vzpodbudili vsaj pregled stanja varnosti pri obratovanju nevarnih objektov.

Z uresničevanjem Nacionalnega programa izgradnje avtocest bomo v Sloveniji zgradili dodatne kilometre cestnih predorov. Zatorej ni naključje, da smo si pomladi leta 1999 po dveh velikih požarih v cestnih predorih zastavili vprašanje o stanju varnosti v slovenskih predorih oziroma o pravih načrtovanja novih cestnih predorov. Na pobudo raziskovalcev gašenja požarov v cestnih predorih so pri organizaciji posveta moči združili Uprava RS za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo, Ministrstvo za promet in zveze in Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji. Posvetovanje, ki je potekalo 28. in 29. septembra 1999 v Izobraževalnem centru RS za zaščito in reševanje na Igu, je dobilo značaj mednarodnega, saj so se ga poleg predstavnikov slovenskih strokovnih, raziskovalnih, nadzornih in reševalnih institucij ter proizvajalcev opreme udeležili tudi predavatelji iz Avstrije, Hrvaške, Nemčije in Švice.

Vsebinsko je posvetovanje logično sledilo življenjskemu krogu cestnih predorov. Obravnavani so bili naslednji sklopi:

- načrtovanje cestnih predorov in projektiranje požarne varnosti v teh predorih,
- zagotavljanje požarne varnosti v obstoječih predorih in
- ukrepanje ob nesrečah v predorih.

Ko so govorili o načrtovanju in projektiranju požarne varnosti so projektanti opozorili na pomanjkanje slovenskih

predpisov in standardov za zagotavljanje požarne varnosti, predavatelji iz tujine pa so predstavili njihove nacionalne predpise s tega področja. Predavatelj iz Švice je opozoril, da požarne varnosti ni možno »dodati enkrat kasneje«. Zagotavljanje požarne varnosti je naloga, ki jo je treba imeti v mislih od načrtovanja predorov do njihovega običajnega in neobičajnega obratovanja oziroma načrtovanja ukrepov ob morebitnih nesrečah.

Strokovnjaki so tudi opozarjali, da se na račun varnosti privarčevana sredstva pri načrtovanju in gradnji kaj hitro spremenijo v bremena plačila škode oziroma odškodnin po nesrečah. Pri načrtovanju naj se zato prednostno izbira predore tiste vrste, ki so na podlagi statistike nesreč in izkušenj iz preteklosti požarno varnejši. Pri obstoječih predorih se raven požarne varnosti lahko poveča z dodatnimi gradbeno-tehničnimi in organizacijskimi ukrepi, kar je praviloma tehnično in finančno zahtevnejše od ukrepov v fazi načrtovanja.

Predavatelj iz Avstrije je na primeru nesreče v Turskem predoru maja 1999 pokazal, da za varno obratovanje cestnih predorov ne zadoščajo pravilne strokovno-tehnične rešitve načrtovanja, gradnje in vzdrževanja cestnih predorov, temveč je ob tem pomemben dejavnik tudi ravnanje udeležencev v prometu.

Ob morebitni nesreči odigrajo najpomembnejšo vlogo reševalne službe. Njihovi člani morajo biti za zahtevne naloge reševanja ljudi, gašenja požarov in tehničnega posredovanja v cestnih predorih še posebej usposobljeni in opremljeni. Način njihovega delovanja je predstavil predstavnik poklicne gasilske brigade in tudi opozoril na pomanjkljivosti, ki jih poklicni in prostovoljni gasilci opažajo pri opremljanju in usposabljanju za intervencije v cestnih predorih.

Vtis udeležencev posvetovanja je bil, da je požarna varnost v obstoječih predorih v Sloveniji različna in da bi bilo treba nekatere požarnovarnostno nadgraditi. Več pozornosti bi bilo treba po mnenju udeležencev nameniti tudi raziskovalnim projektom s tega področja in izobraževanju o ustrezem ravnanju udeležencev v prometu v predorih. Določeni sta bili tudi najpomembnejši nalogi pristojnih državnih organov na tem področju: priprava slovenskih predpisov ter pomoč pri opremljanju in usposabljanju pripadnikov reševalnih služb.

Prispevki vseh predavateljev so zbrani v zborniku Požarna varnost v cestnih predorih, ki sta ga izdali Uprava RS za zaščito in reševanje in Družba za avtoceste v Republiki Sloveniji.

* Ministrstvo za okolje in prostor, Dunajska 48, Ljubljana, jasmina.karba@gov.si